

SPOLEČNÉ USNESENÍ ŘEDITELŮ A ŘEDITELK PRACOVÍŠŤ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY Z OBLASTI HUMANITNÍCH A SPOLEČENSKÝCH VĚD

Níže uvedení ředitelé a ředitelky pracovišť Akademie věd České republiky z oblasti humanitních a společenských věd přijali následující usnesení:

Plně podporujeme požadavky vznesené zástupci Asociace děkanů filozofických fakult na schůzce s ministrem školství Vladimírem Balašem konané dne 10. ledna 2023, dřívější usnesení Asociace právnických fakult ze dne 3. listopadu 2022 i apely obsažené v petiční výzvě na podporu humanitních a sociálněvědních oborů formulované signatáři z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Všechny tyto iniciativy upozorňují na dlouhodobé a systémové nedostatky v oblasti financování vědy a výzkumu i vysokého školství a zdůrazňují jejich negativní dopady na odměňování vysokoškolských pedagogů, vědců a výzkumných pracovníků a pracovníků působících v humanitních a společenských vědách. V tomto kontextu považujeme za důležité zdůraznit, že špatně nastavený systém financování (s vysokým podílem prostředků alokovaných do projektů a grantů) negativně dopadá také na vědce a nevědecké pracovníky a pracovnice zajišťující podporu výzkumu a infrastrukturu v pracovištích Akademie věd České republiky, a to napříč všemi obory. Rychle rostoucí náklady na provoz veřejných výzkumných institucí doprovázené vysokou mírou inflace existenčně ohrožují velkou skupinu vědců i nevědeckých pracovníků a pracovníků. Velmi palčivá je zejména situace zaměstnanců veřejných výzkumných institucí z oblasti humanitních a společenských věd, jejichž příjmy patří dlouhodobě k těm nejnižším (v této oblasti činila průměrná mzda pracovníků 43 tis. Kč a průměrná výše tarifní mzdy 27 tis. Kč, údaje za rok 2021). V současné situaci představuje navíc zcela reálnou hrozbu i nutnost hromadného propouštění zaměstnanců, aby se alespoň částečně kompenzovaly neustále se zvyšující náklady na činnost pracovišť a bylo možno zvýšit mzdy v reakci na prudký růst životních nákladů.

S ohledem na současnou kritickou situaci požadujeme navýšení rozpočtu Akademie věd České republiky tak, aby byla pokryta alespoň vysoká míra inflace, která v uplynulém roce dle dat Českého statistického úřadu činila 15,1 %. Tyto prostředky by měly být použity primárně na navýšení mezd vědeckých i vědu podporujících pracovníků a pracovníků, aby se jejich situace alespoň částečně stabilizovala a zlepšily se elementární podmínky pro výkon jejich vysoce kvalifikované práce s významnou společenskou i mezinárodní relevancí. Výše jejich mzdy by podle našeho názoru měla odpovídat alespoň celostátnímu průměru vysokoškolsky vzdělaných pracovníků a pracovníků, který podle zprávy Českého statistického úřadu již v roce 2021 přesáhl částku 61 tis. Kč. Bez adekvátního navýšení institucionálního rozpočtu nebudou naše pracoviště schopna dostát svému zákonnému poslání v odpovídající kvalitě a český výzkum (nejen) v humanitních a společenských vědách ztratí konkurenceschopnost v regionálním i mezinárodním kontextu. Lze rovněž očekávat, že vědci a vědkyně budou muset z existenčních důvodů buď zcela opustit akademickou sféru, nebo budou ve zvýšené míře odcházet do zahraničí. To vše může ve svém důsledku vést k výraznému oslabení vědeckovýzkumného potenciálu České republiky, který je klíčový pro její další rozvoj, mezinárodní konkurenceschopnost i schopnost čelit přicházejícím společenským výzvám.

Situaci, v níž se naše pracoviště nacházejí, pokládáme za mimořádně závažnou a vyžadující okamžité řešení. Uvědomujeme si závažnost společensko-ekonomických a dalších hrozeb, před kterými stojí současná politická reprezentace i celá naše společnost. Zároveň však zdůrazňujeme, že právě věda a výzkum jsou v globálním kontextu jedním z nejdůležitějších prostředků, jimiž lze těmto hrozbám efektivně čelit. Jako zodpovědní představitelé významných veřejných výzkumných institucí jsme i my připraveni podílet se na hledání systémových způsobů, jak zlepšit finanční situaci pracovníků a pracovnic vědy a výzkumu v oblasti humanitních a společenských věd, a jsme plně k dispozici pro jakákoli jednání v této věci.

V Praze dne 7. února 2023

Mgr. Václav Čermák, Ph.D., Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

Mgr. Táňa Dluhošová, Ph.D., Orientální ústav AV ČR, v. v. i.

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D., Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D., Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Mgr. Jindřich Krejčí, Ph.D., Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D., Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Mgr. Jan Mařík, Ph.D., Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

JUDr. Ján Matejka, Ph.D., Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

PhDr. Martin Prošek, Ph.D., Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

doc. Sergey Slobodyan, Ph.D., Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.

PhDr. Petr Šámal, Ph.D., Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D., Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.

prof. PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D., Psychologický ústav AV ČR, v. v. i.

prof. PaedDr. Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Ing. Magdaléna Vecková, Knihovna AV ČR, v. v. i.

doc. PhDr. Tomáš Winter, Ph.D., Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.

PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.